

людської діяльності та чинників зовнішнього середовища на сучасний стан розвитку суспільства і природи.

3. *Гігієнічні основи життєдіяльності та організації навчально-виховного процесу.*

Резерви організму та їх використання у процесі життєдіяльності. Біологічні основи адаптації людини до змін інтенсивності дії екологічних чинників. Особливості адаптації до розумової діяльності школярів та професійної діяльності педагогів. Засоби підвищення адаптаційних можливостей організму. Фізіолого-гігієнічне обґрунтування режиму дня дітей і підлітків. Гігієнічні основи навчальної діяльності. Організація проведення навчальних занять та відпочинку учнів різних класів. Прояви втоми у дітей різного віку, засоби їх попередження. Значення виховання і навчання для розвитку вищої нервової діяльності дітей і підлітків.

Отже, кінцевою метою навчального курсу є максимально ефективна підготовка людини до вміння адекватно вибирати основні життєві цілі, які забезпечуються лише поєднанням повноцінного індивідуального фізичного і розумового вдосконалення, раціональної екологічної стратегії і поведінки та оптимального психологічного клімату у соціумі [1, 3, 5].

Список використаних джерел

1. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания. СПб: Питер, 2001. 288 с.
2. Величко О. І. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі. Кривий Ріг: НМетАУ, 2004.
3. Біологія: навч. посіб. / за ред. З. Д. Воробця. Київ : Знання, 2010. 436 с.
4. Грубінко В. В. Біосоціальна еволюція людини, середовище і сталий розвиток. Тернопіль: вид. відділ ТНПУ, 2015. 136 с.
5. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., Бобрицька В. І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. Київ: Професіонал, 2006. 480 с.
6. Тарасюк В., Титаренко Н., Андрієвський І. Ріст і розвиток людини. Київ: Медицина, 2008. 396 с.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Туриця Ольга Олегівна

кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії хімічних дисциплін, відокремлений структурний підрозділ «Львівський фаховий коледж харчової і переробної промисловості Національного університету харчових технологій»

olyaturytsya@ukr.net

Науково-дослідницька діяльність студентів в умовах інтегрованого навчання у закладах вищої освіти є одним із основних чинників підготовки висококваліфікованих кадрів відповідного профілю. Для неї характерні: єдність цілей і напрямів навчальної, наукової і виховної роботи, тісна взаємодія всіх

активних форм і методів навчання, що реалізуються в освітньому процесі та позанавчальний час.

Поділяємо думку М. Вінника, який визначає *науково-дослідницьку діяльність студентів (НДС)* як динамічну систему пошуку нового об'єктивного, системно-організованого й обґрунтованого знання, у результаті якого студент оволодіває академічно та практично орієнтованою професійно значущою інформацією, комплексами науково-дослідницьких і рефлексивних дій, методологією та досвідом здійснення наукового дослідження [1, с. 6].

Для формування особистості майбутніх технологів харчових виробництв, як творчих, ініціативних фахівців, необхідно залучати їх до науково-дослідницької діяльності (НДД) в умовах інтегрованого вивчення хімічних і технологічних дисциплін [2, с. 155]. Беручи до уваги дослідження Н. Уйсімбаєвої [3, с. 45–48], слід зазначити, що НДД *привчає* студента до самостійності, *виробляє* у нього вміння застосовувати отримані знання при розв'язанні конкретних завдань, вільно орієнтуватись в літературі за обраним фахом, а також *виховує* вибагливість до себе, зібраність, цілеспрямованість. Відповідно науково-дослідницька діяльність повинна бути організована так, щоб студенти після закінчення навчального закладу прагнули до постійного підвищення свого професійного рівня. Людина має постійно навчатися, співвідносячи свої знання з новими вимогами, своїми потребами, потребами соціуму, ринку праці. Характеристику НДД майбутніх фахівців харчового профілю наводимо у таблиці 1 [2, с. 385].

Таблиця 1

Науково-дослідницька діяльність майбутніх фахівців харчового профілю

НДД майбутніх фахівців харчового профілю <i>включає</i> :	НДД майбутніх фахівців харчового профілю <i>передбачає</i> :
<ul style="list-style-type: none"> ▪ навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості; ▪ наукові дослідження, що здійснюють студенти під керівництвом викладачів хімічних і технологічних дисциплін 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>загальнонаукову підготовку</i> студентів — це формування широкого наукового світогляду, наукових інтересів студентів, готовності їх до практичного застосування, оволодіння основами наукового аналізу; ▪ <i>методологічну підготовку</i> — це озброєння студентів системою різних прийомів пізнання і перетворення дійсності у відповідності до її законів
<p><i>Метою</i> організації науково-дослідної роботи студентів ЗВО є надання максимальної можливості для розвитку особистості і професійних якостей, творчої індивідуальності майбутнього фахівця, розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності; формування потреби безперервного самостійного поповнення знань; здобуття глибоких знань як ознаки їх міцності</p>	

У зв'язку з цим, актуалізується потреба у формуванні *науково-дослідницької компетентності майбутніх фахівців* як готовності та здатності до науково-дослідницької діяльності в умовах інтегрованого навчання. Фундаментальна

теоретична підготовка та високий рівень практичних умінь майбутніх технологів харчових виробництв мають доповнюватися здатністю працювати в умовах розвинутого суспільства, швидко адаптуватися до нестандартних виробничих ситуацій.

Науково-дослідницька діяльність студентів в умовах інтегрованого навчання може здійснюватися за *такими напрямками*:

1. науково-дослідницька робота входить до навчальних планів, навчальних програм, обов'язкова для всіх студентів. Вона включає: написання рефератів; виконання лабораторних, практичних, самостійних завдань, контрольних робіт з хімічних і технологічних дисциплін; виконання нетипових завдань дослідницького характеру в період виробничої практики; підготовка і захист курсових та дипломних робіт тощо.

2. науково-дослідницька робота, що здійснюється поза навчальним процесом, не обов'язкова для всіх студентів. Вона включає: участь студентів у роботі наукових гуртків, творчих секцій, лабораторій та ін.; дозволяє найповніше виявити свою індивідуальність, сформулювати власну думку щодо кожної дисципліни. При цьому особлива увага приділяється залученню студентів до проведення експериментальних досліджень, складання кросвордів, підготовки доповідей, написання статей, тез та інших публікацій. Вона є одним із найважливіших засобів формування висококваліфікованих фахівців.

Для розвитку науково-дослідницької діяльності майбутніх фахівців харчового профілю необхідні такі *організаційно-педагогічні умови*: 1) створення у закладах вищої освіти науково-освітнього професійного середовища; 2) інтегроване вивчення хімічних і технологічних дисциплін; 3) підвищення мотивації студентів до науково-дослідницької діяльності в умовах інтегрованого навчання та ін.

Підсумовуючи, зазначимо, що науково-дослідницька діяльність студентів в умовах інтегрованого навчання сприяє формуванню їхнього наукового світогляду; розвитку творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань; вдосконаленню навичок самостійної роботи; здатності застосовувати теоретичні знання з хімічних і технологічних дисциплін у своїй практичній діяльності тощо.

Список використаних джерел

1. Вінник. М.О. Формування науково-дослідницької компетентності майбутніх інженерів-програмістів в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2016. 23 с.
2. Туриця О. О. Формування професійної компетентності майбутніх технологів харчових виробництв на засадах інтегрованого підходу в коледжах: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2019. 472 с.
3. Уйсімбаєва Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації:

дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. Кіровоград, 2006. 183 с.

ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО РОСТУ ПЕДАГОГІВ

Жирська Галина Ярославівна

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

gyrska@chem-bio.com.ua

Турчин Ольга Василівна

Методист відділу методики навчальних предметів та професійного розвитку педагогів, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти

olatur@i.ua

Сьогодні в умовах реформування освіти зростає актуальність співпраці між середніми загальноосвітніми закладами (ЗЗСО) та закладами вищої освіти (ЗВО), адже школа готує підґрунтя для того, щоб майбутній студент пізніше став не тільки висококваліфікованим спеціалістом у своїй галузі, а й всебічно розвиненою особистістю [2]. В рамках такої співпраці необхідна плідна співпраця педагогів усіх рівнів системи освіти, що дає можливість поєднувати їх знання, вміння, навички та досвід для ефективного вирішення нагальних проблем освіти та підвищення рівня професіоналізму.

Сьогодні наукові дослідження у рамках партнерства ЗЗСО та ЗВО проводяться у таких напрямках: удосконалення навчальної діяльності та поліпшення успішності учнів; ефективний професійний розвиток педагогів; координація, розвиток та оцінювання навчальних програм і процесу навчання; мобілізація, розподіл та ефективне використання освітніх ресурсів. На нашу думку, перспективними напрямками інноваційної діяльності щодо співпраці школи і ЗВО є: - відпрацювання механізмів взаємодії школи і ЗВО з метою модернізації форм і методів організації освітнього процесу; - формування умов для професійного самовизначення учнів й підвищення рівня компетентності майбутніх абітурієнтів певного університету [1].

Основні форми взаємодії ЗВО зі школами на сучасному етапі за першим напрямком наступні: навчально-методична взаємодія, яка включає в себе підготовку та апробацію підручників, навчальних і методичних посібників для учнів і вчителів, які працюють в школі, контакти вчителів шкіл з викладачами ЗВО з метою консультацій та обміну досвідом; науково-методична робота, яка передбачає проведення спільних круглих столів з найбільш важливих питань спільної діяльності, організацію методичних семінарів при кафедрах ЗВО з участю вчителів ЗЗСО, рецензування викладачами вишу дослідницьких і проектних робіт учнів шкіл, залучення до участі в науково-практичних